

veio leta . .	K 140.—
pol leta . .	" 70.—
šetri leta . .	" 85.—
na mesec . .	" 12.—

Jugoslavija

Na pismeno naročbe
brez pošiljave denarja
se ne moremo ozirati.
Naročniki naj pošiljajo
naročila
po nakaznici.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

»Priporočaj mi razuzdanost?« je vzkliknil pesnik z mrkljim razmahom. »Ravno snoči sem se pogreznil v njene globine. Čakal sem te, da bi te vzel s seboj; ko te ni bilo, sem se zavil v svoj plašč, pomaknil klobuk na oči ter divjal sam, ah tako sam — (Dolje prih.)

v vedno večji meri posvečali svojo pozornost tudi svetovnim dogodkom in svetovni politiki.

Da se je „Jugoslavija“ kot neodvisna ljudska tribuna z vneto zavzemanja za koristi posameznih zatiranih, zanemarjenih ali pozabljenih stanov, je samoumevno. Opozarjamo le na njen boj proti krivičnim diferencam častniških plač, njeno borbo za izboljšanje gmojnega položaja državnega in zasebnega uradništva in nižjih uslužbencev, za regulacijo železniških prejemkov i. dr. Opozarjamo dalje na njen trud za sporazum med kmetom in delavcem oziroma meščanom, za odstranitev vseh onih posredovalcev in prekupčevalcev, ki izkoriščajo našega kmeta kot producenta, ne da bi imela delavec in meščan kot konzument od tega le najmanjšo korist.

Na vseh navedenih poljih in še marsikje drugje (naš boj za Koroško, za slovenske napise po Štajerskem itd. itd.) je dosegla „Jugoslavija“ tekom prvega leta svojega obstoja naravnost lepe uspehe. Da zna javnost te njene usluže ceniti in da čuti in priznava njeno potrebo, kaže najbolj njen razvoj, s katerim se v tako kratkem času ne more ponašati noben drugi slovenski list. Od skromnih početkov se je razvila „Jugoslavija“ že v prvem letu v močan dnevnik, ki prihaja v zadnjo slovensko vas in je razširjen tudi daleč izven mej naše ožje in širše domovine. In ko doli konce n tega meseca slavne stroje in rotacije z vsemi modernimi tehničnimi pripravami, se bo lahko tudi tehnično in vsebinsko tako povzdignila, da bo tekmovala z velikimi listi svetovnih narodov. Uverjeni smo, da je to najlepše darilo, ki ga moremo pokloniti naročnikom in čitateljem „Jugoslavije“ ob njeni prvi obletnici.

Težkoče Zveze narodov.

Gli in smisel evropske vojne so videli idealisti v tem, da se tem potom omogoči sredstvo, ki bo za vse večne čase preprečevalo takšne požare, kot je bil ta, ki je bil prav za silo pograben. S tem namenom je ustavil Wilson vojno, hoteč ustvariti Zvezo narodov, skrijo miru in sprave. Toda komaj se je začelo mirovno pogajanje, so se že pojavile težkoče. Pokazalo se je, da se vojne niso vdeležili samo idealisti in filozofi, temveč tudi banditi. No, pa vseeno so bili ti banditi takšni hinavci, da se niso kar na lepem odpovedali prej pridigovanim ciljem in tako se je spet misel o Zvezi narodov tudi v mirovno pogodbo.

Mirovno pogodbo je sedaj treba odobriti, sicer ostane le popisan papir. Odobriti bi jo morale tudi Zvezne države Severne Amerike. Med tem, ko se je delala mirovna pogodba, so se v Ameriki vršile volitve v senat in zbornico predstavnikov. Volitve so pa izpadle drugače kot si je to Wilson želel. Wilsonova demokratska stranka je v manjšini, gospodar v kongresu je republikanska stranka, ki ni nič kaj navdušena za Zvezo narodov, v kolikor bi ta zahtevala od njih kaj žrtve.

Bistvena točka osnove za Zvezo narodov je člen deseti, ki določa, da se član Zveze zavezujejo respektirati in braniti teritorialno nedotakljivost in politično neodvisnost članov Zveze in da bodo v slučaju napada sklepali o sredstvih, s katerimi naj se izpolni upoštevanje in izpolnitev te določbe.

Ameriški senat je sklenil, da se ne zavezuje, da bi jamčil za teritorialno nedotakljivost in politično neodvisnost drugega naroda in tudi ne da bi v takih sporih med narodi dovolil vojno moč združenih držav, razun če bi kongres v takem slučaju to sklenil.

Zvezne države dalje ne pripuščajo, da bi se kdo v njihove notranje zadeve vmešaval, pridržujejo si pravico brambno moč povečati brez soglasja Zveze narodov, če bi bile napadene. Tudi si pridržujejo pravico trgovskih zvez s pripadniki neposlušne države, če ne stanujejo na ozemlju uporne države.

To vse so takšni pridržki, da spravljajo misel Zveze narodov v nevarnost, ker se Zveza brez Amerike ne da realno izvesti.

Nekateri nemški listi se teh ameriških proti Zvezi narodov naperjenih pojavov veselijo in si obetajo od njih velike koristi, dalekovidnejši listi pa svare pred prenapljenim optimizmom. In imajo prav. Nemci ne bodo imeli nikake koristi, če ameriški parlament ne potrdi tega, kar so podpisali Wilson in njegovi zastopniki v Parizu. Kajti: če Senat mirovne pogodbe ne ratificira, se bo oklepalo med Ameriko in Nemčijo nova mirovna pogodba, ki ne bo za Nemce ugodnejša, raje oziroma. Za človeštvo pa oslabitev Zveze narodov tudi ne bo sreča, ker je bila ameriška demokracija edina zastopnica poštenosti in pravčnosti v mednarodnem življenju in bi ta načela uveljavljala tudi v Zvezi, ki si jo je ona edina resno zamislila, med tem, ko so jo imperijalistični banditi v Evropi, zbrani v Parizu, po strani gledali, ker bi jim onemogočevalo tili po tem, kar jim veleval njihov »sacro egoizmo«.

Toda, je že tako, Amerika je prerealna, da bi se dala od evropskih hinavcev vleči za nos in še kdaj izvabiti za prazne obljube v vojno.

Trst, Reka in Solun.

Naša država šteje danes trinajst milijonov prebivalcev. Prirodno pravno se raztega od Soče do Vardarja, ki se izteka v Egejsko morje. Severozapadni del naše države: Hrvatska, Slavonija, Kranjska, Štajerska, Korotan in Goriška teži v trgovsko-prometnem oziru proti Trstu in proti Reki. Kakšni trgovski odnosi se razvijajo med severozapadnim delom Jugoslavije in med njenim jugovzhodnim delom, kateri teži proti Solunu, se še ne ve. Gotovo je samo to, da bo Trst za nas politično in gospodarsko mnogo let izgubljen, izgubljen tudi tedaj, če se radi Jadrana z Italijo pobotamo in če dobimo celo Dalmacijo, Istro z otoki, Goriško in Reko.

Zadnje čase je proglasila italijanska vlada Benetke za svojo glavno pomorsko lukso na Jadranu. S tem proglasom je usoda Trsta zapečatena. Trgovina in industrija v Trstu sta obsojeni na smrt.

Po izgubi Trsta bi za nas bila važna Reka; ali Reka nam ne bo zadostala. Naša produkcija bo, ko se razvije, prikladna za izvoz. Potrebne nam bodo železnice in luke, a Reka sama nas v tem oziru ne bo mogla popolnoma zadovoljiti. Potrebovali bomo še druge pomorske luke. Ali Split? Morda Gruž? Morebiti. Toda vse to ne bo sposobno za izvoz preko morja.

Solun je grški, toda potrebovali ga bomo tudi mi. Ne samo radi izvoza in uvoza, temveč tudi zbog tega, ker bo trgovina s Solunom prikladnejša in cenejša. O tem bo seveda odločevala carinska nagodba med Jugoslavijo in Grško, toda pomisliti je treba, da je tudi Solun brez našega izvoza in uvoza mrtvo mesto, ki more komaj životartiti. Če bodo Grki pametni in večji trgovci, se bodo potrudili, da ne bo Solun samo njihova, temveč tudi naša luka. Mi jim v političnem oziru radi Soluna ne bomo na poti, v trgovskem oziru pa bo Solun z nami samo pridobil.

„Država SHS.“

Laška sodba o naših razmerah.

Jugoslovanskemu časnikarskemu kongresu v Zagrebu je prisostvoval tudi italijanski publicist, urednik tržaškega »Lavorator«, Aldo Oberdorfer, ki je po svojem prihodu v Trst napisal za rimski »Tempo« članek o Jugoslaviji:

»Država SHS je prej duševna nego fizična ali politična realnost. Ta fenomen se ne sme zdeti čuden Italijanom, ki vedo, da je bila Italija prej ujedinjena v duhu Mazzinija in Cavourija nego v volji mas in realnosti.

Demokrati in socialisti so za strogo centralistično obliko vlade, dočim iščejo radikalci in ostale konservativne stranke v federalizmu sredstvo, s katerim bi se dalo ohraniti premor; vsi pa se skladajo s programom edinstva. Žalostno je, da je borba teh dveh tendenc prožeta s strankarskim sovraštvom, ki naposled preprečuje začetek sanacije, brez katere se Jugoslavija ne bo mogla dvigniti na višino evropskih držav. Tudi mi Italijani smo preživeli to v letih našega preporeda in posledice tega čutimo še danes. Ni res, da se Slovani med seboj sporazumevajo v nemškem jeziku. Na zagrebškem kongresu so se lepo razumeli i oni iz Prage, i iz Moskve, i iz Zagreba, Beograda, Ljubljane, Dubrovnika, Sarajeva-Splita in Arada. — Mlada birokracija dela iste pogreške kot stara. Nihče ne dela, nihče ne odločuje, nihče ne prevzema odgovornosti v uradih, v deželnih vladah, v ministrstvih. Živi se iz dneva v dan. Izvemši nekoliko inteligentnih ministrov, se zdi, da je geslo države v upravnem oziru: bo kar bo. — Srbi ščitijo meje napram Bolgarski, Hrvati ne odvrnejo oči z Reke in Dalmacije, Slovenci pa se trudijo, da dobijo čim več Koroške.

Prva dolžnost vlade bi bila, da uredi upravo in da reši neštevilna vprašanja tehničnega značaja, katerih se ne more odlagati brez opasnosti za mlado državo. Na nesrečo pa je vlada v Jugoslaviji sestavljena iz politikov mesto iz tehnikov. Vlada je izraz parlamentarnega bloka, ki se vzdržuje z nestalnim ravnotežjem večine šestih glasov proti opozicijskemu bloku. V ministristvu so zastopani vsi kraji Jugoslavije, toda manjkajo ljudje, ki so resnično kompetentni in sposobni, da rešujejo velika vprašanja. Na ta način ostajajo neresena najvažnejša vprašanja in začete reforme se neprestano prekinjajo z vedno novimi vladnimi krizami, vsled česar država trpi. Zato ni pretirano če pravim, da Jugoslavija obstoja bolj v črsti volji poedincev, bolj v dušah, nego v želji mas, v realnosti. Pretirana pa bi bila trditve, da Jugoslavija ne obstoja. To bi bila prav takšna absurdnost kakor trditve, da ni obstojala Italija tako, kakor si jo je zamisljal Mazzini. Če so res italijanski aeroplani na Hrvatsko metali letake, v katerih se je hujskalo proti Srbom, je bil v tem velik pogrešek. Mi moramo Hrvatom tolmačiti zakaj se oni, kljub obstoječim diferencam, morajo zediniti s Srbi, mi si moramo, ako nočemo ostati na tem morju osamljeni, prizadevati da nam bodo Jugoslovani prijatelji. Ali z nami — so mi dejali Jugoslovani — ali z Nemci proti nam.«

Novi frankovci.

»Beogradski dnevnik«, neodvisen in nadstrankarski beograjski list, a vnet zagovornik narodnega jedinstva in državne konsolidacije je že ponovno bral levite demagoštvo in strankarski zagrizenosti, ki sta se razpasla v vrstah opozicijskega bloka. Zlasti ostro je že ponovno ožigosal ona podzemna stremiljenja v različnih frakcijah opozicije, ki še danes rujejo proti narodnemu in državnemu jedinstvu, dasi to seveda skrbno zakrivajo. V eni zadnjih števil razpravlja o čudni neumljivi politiki hrvatskih separatistov in pravi med drugim:

»Po zlomu monarhije je sicer prenehala frankovska stranka, a njen duh se je preselil v starčevičansko stranko. Ako govorite s temi ljudmi, morate se diviti, s kakšno mržnjo in preziranjem govorijo o Srbiji in Srbih. To novo frankovstvo dobiva svoj izraz zlasti v listu »Obzor«, a v parlamentu v osebah dr. Laginje, dr. Pavličića in dr. Drinkovića.

Ti ljudje ne povedo vsega, kar mislijo in čutijo, po tem pa kar slišite od njih pristašev in po njihovem delovanju se lahko prepričate: da so to neprijatelji Srbom in Srbije, isto tako kakor Bolgari.

Dr. Laginja je zahteval v parlamentu zvezo z Bolgari. Potreboval bi jih seveda, da bi lažje nastopal proti Srbom. Isto bi rad dr. Korošec. Očividno sta ta dva gospoda neprijatelja Srbom: mislita namreč, da smo mi tujci, ki smo prišli, da jih zaslužimo.

Te dni so se ti neprijatelji Srbom, ki so radi tega tudi neprijatelji Jugoslavije, zbrali v Beogradu, da napravijo malo zmele. Njihovim konferencam so prisostvovali tudi srbski radikalci, ki so radi poželenja po oblasti vedno pripravljeni, da se združijo z neprijatelji Srbije.

Kaj pa so ti radikalci? Leta 1885, ko je bila Srbija v vojni z Bolgarijo, je bil Pašić v Bolgariji, kjer je pustil natiskati in vtihotapati preko meje proklamacijo, v kateri poziva srbski narod, naj gre namesto na Sofijo — na Beograd.

Ko bi bila to poštna družba, zakaj bi se ne firmirala kot ena politična stranka? »Obzor«, »Hrvat« in »Samouprava« trdijo, da obstoji med Laginjo, Protičem in Korošcem odnosno med njihovimi skupinami absolutna složnost v vseh važnejših političnih vprašanjih: zakaj se torej ne ujedinijo? Zato, ker bi s tem priznali edinstvo naše države, a to je v nasprotju z njihovimi tajnimi namerami.

Mi Srbi, Hrvati in Slovenci, ki smo za edinstvo in ki smo v večini, moramo nastopiti proti tej izdajalski akciji: moramo bojkotirati Laginjo, Protiča in Korošca.

H koncu apelira člankar na legijonarje-dobrovoljce in na vse one, ki so z življenjsko nevarnostjo doma delali za razsulo bivše monarhije in jim kliče: Na noge, junaki, ki ste vsvarili to državo, ki ste premagali zunanje neprijatelje, treba je, da onemogočite tudi notranje sovražnike: defetiste in separatiste.

Laške volitve in zasedeno ozemlje.

(Iz neodrešene domovine.)

Da bodo pri prvih volitvah po končani vojni laški nacionalisti pogoreli, je bilo splošno pričakovati, a da bodo socialisti dosegli take uspehe in tako visoko število mandatov, tega se ni nihče nadejal. Jugoslovani in zmerni laški elementi, posebno tržaški trgovski krogi so želeli socialistom kar se da velike vspehe, ker so vedeli, da bo delavska zmaga odločilnega pomena za vprašanje zasedenih zemelj in jadranskega morja. Saj je bilo eno izmed volilnih gesel proletarijata: plebsit v zasedenem ozemlju, boljše povedano: odstop Goriške do Soče, hrvatske Istre in Dalmacije, obenem seveda tudi zasedene Koroške in nemške južne Tirolske. Da se laško ljudstvo zaveda težkih posledic, ki bi zadele Italijo v slučaju krivične prilastitve popolnoma tujih narodnih teritorijev, so državne volitve gotovo zadostno dokazale. Izid volitev je vplival katastrofalno na vse eksponente vladne aneksijske politike, v prvi vrsti na politične oblasti in njihove privrseke karabinjerje, te nositelje teroristične in absolutistične ideje, veselo pa so bili presenečeni naši ljudje, saj pomenijo te volitve zanje predodločitev v prilog rešitve vprašanja našega Primorja. Nacionalistične stranke, ki podpirajo d'Annunzia, so se tega dobro zavedale in so v ta namen poskusile vsa dovoljena in nedovoljena sredstva. Dokazano je, da so ob času volitev kar naenkrat izgubili visoki častniki in veliko število zanesljivo narodnih vojakov je dobilo dopust, da so mogli vršiti svojo patrijotsko dolžnost, da so namreč kot aktivno služočči člani armade volili v civilni obleki aneksionistične narodne kandidate. Takli manevri niso ostali tajni in so se hitro razvedeli. Naši nesrečni bratje v še neodrešeni domovini pa črpajo iz teh in sličnih pojavov slabosti laškega imperijalizma nove nade in nov pogum.

Pozabljeni.

Bivši ujetnik v Italiji nam piše: Ne samo 6000, o katerih poroča „Jugoslavija“ od 11. decembra, še neštevilo drugih je v Italiji, ki trpijo strašne muke in prenašajo zaničevanje Italijanov. V Baji pri Napolju je bila kaznilnica izpraznjena vsled tamkaj razsajajoče malarije. In koga so spravili vanjo? 180 jugoslovanskih častnikov z otoka Nisidi, z Elbe, z Forte Sperona pri Genovi. Stan je nedostojen, izprehodi so prepovedani. Tamkajšnji znanci so mi pravili, da ni še nihče, odkar so tam, zapustil taborišča. Vsi tuji časopisi so prepovedani; „Edinosti“ in kup čehoslovških listov, katere sem jim poslal pod ovitkom čehoslovške delegacije v Rimu, je zaplenilo poveljstvo tabora. Ista usoda je doletela tudi francoske in angleške liste. Vjetnikom je bilo dovoljeno čitati le „Il Mattino“. Na poveljstvu tabora v Casagliu sem našel kupe knjig, poslanih preko Švice in cenzuriranih od švicarskega rdečega križa, katerih vjetniki seveda niso prejeli.

Nič bolje ni s pošto. Cenzura v Rimu je odpravljena, zato pa jo opravljajo vojaška poveljstva. Ker pa nihče ne razume našega jezika, gre pošta našincev običajno v koš. Od neštetihi pisem, ki so mi bila poslana iz domovine, sem prejel samo eno dopisnico, in še ta je bila pisana v laškem jeziku.

Da so častniki izpostavljeni napadom se je že poročalo. Primerilo se je, da je kapitan Trilassi od 10. topniškega polka opsoval našega praporščaka z najostudnejšimi izrazi in da ga je osuval. O tem je bil obveščen tudi naš poslanik v Rimu. Ni se pa izvedelo, če je kaj ukrenil našim ljudem v korist. Ta zapuščenost od vseh strani je, kar naše vjetnike najbolj boli.

Cehi in Poljaki se za svoje ljudi brigajo, istotako nadzirajo potom komisijskega rdečega križa svoje vjetnike Nemci in Madžari. Toda Jugoslovani so popolnoma pozabljeni; za nje se ne zmeni nihče.

Videl sem moštvo v St. Maril C. V. in v Brestu Arsicu. — Predstavljajte si tam za sv. križem vrste starih in raztrganih šotorov med močnimi žičnimi ovirami. Med njimi se vlačijo stoinsto sene, ljudje, o katerih bi človek sodil, da so vsaj 40 ali 60 let stari, dati jih mnogi imajo niti 25. Plače dobiva moštvo 15 centesimov na dan. Kdor ve, kakšna draginja je v Italiji, si lahko predstavi od česa se ljudje živijo.

Hrana je nezadostna. Čehi, ki prejemajo vsega dvakrat toliko kakor Jugoslovani, lahko povedo, da jim je živeža premalo. O capah, v katere so vjetniki odeti, je bolje, da ne govorim. Poleg teh telesnih muk trpinči vse vjetnike zavest, da so nesreče tega vjetništva krivi povečini sami.

In kaj naj rečem o povratku

vjetnikov? Nedavno je odkar je bolniški vlak pripeljal v Beljak 14 jugoslovanskih vjetnikov, katerih so se morali usmiliti Madžari, sicer bi ne mogli priti nikamor dalje. Vprašanje naših vojnih vjetnikov v Italiji se tiče cele Jugoslavije — zato ne dovoljmo, da se v njih ukorenini zavest, da so v svoji nesreči od vseh pozabljeni!

Bogastvo Jugoslavije.

Jugoslavija je v pretežni večini poljedelska zemlja. Po zadnji statistiki l. 1910 se je bavilo s poljedelstvom v Srbiji 84%, v Bosni in Hercegovini 88%, v Hrvatski in Slavoniji 85%, v Dalmaciji 83,5%, v Sloveniji 65% prebivalcev.

Glede produkcije žitnic zavzema Jugoslavija v Evropi četrto mesto. Na prvem mestu stoji Bolgarija, na drugem Francija, na tretjem Rumunija, na četrtem pa Jugoslavija. Poleg tega ima država mnogo sadja: jabolk, hrušk, češkelj, kostanjev, orehov, lešnikov itd. Največjo rastlinsko bogastvo predstavljajo gordovi v Srbiji, Bosni-Hercegovini in Sloveniji. Gozdov imamo toliko, da les lahko izvažamo.

Živine je bilo v naši državi po zadnji statistiki ogromne množine. Pred vojno smo imeli 5.014.204 glave goved, 1.364.617 konj, 15.539.000 koz in ovac in 4.448.053 svinj. Najbolje pasme mlečnih krav imamo v Hrvatski in Slavoniji.

Veliko bogastvo naše države predstavljajo rude. Najvažnejši je za nas premog. Leta 1913 se je izkopalo v naših krajih 32 mil. q premoga. Od te količine odpade na Slovenijo 18, na Bosno-Hercegovino 8,4, na Srbijo 4, na Hrvatsko in Slavonijo 1,1 mil. q. Nadvse pomemben je rudnik živega srebra v Idriji, ki daje na leto do 8200 q srebra v vrednosti 4 mil. K.

Železo imamo na dveh mestih, v Varešu (Bosna) kjer se ga izkopije na leto 16 mil. q in v Ljubli pri Prijedoru. Poslednji rudnik se je začel izkoriščati šele za časa vojne, a bo bržčas, zdi se, bogatejši od prvega. V rudnikih imamo tudi mnogo avinca, kositra, bakra, medi itd. V južni Hrvatski in Dalmaciji je mnogo boksita.

Rudniških vrelcev imamo mnogo. Žveplene vrelce imamo blizu Sarajeva in Topuska, rudniška kopališča v Krapini in pri Varaždinu, v Subotici in Sutini, jodska kopališča v Lipiku, žveplena v Splitu. V Sloveniji je znan Rogatec.

Tudi sila tekočih vod predstavlja veliko bogastvo. Celokupna moč vode samo v Liki znaša napr. 200.000 HP. Na reki Krki v Dalmaciji pa je že uporabljen 33.000 HP, a na Cetini 36.000 HP. V kratkem začne poslovati Fala s svojimi skoraj 50.000 HP. Reke na Krasu predstavljajo 600.000 HP. Naše vodne sile nam lahko nadomestijo letno, ako jih dobro izrabimo, 35 mil. q premoga.

Tekstilna obrt je pri nas neznatno razvita, a naši proizvajalci bosenskih

čipk, domačih preprog, domače obleke, dalmatinska in slovenska ročna dela, se lahko kosajo z glasovitimi flandrijskimi deli te vrste.

V raznih mestih naše države imamo tvornice za pohištvo, tvornice za mesne izdelke, tvornice za sardine, konjak in druge likerje. Tudi proizvodnja usnja stoji na visoki stopnji. Zadije čase se je lepo razvila kemična industrija. Tvornice cementa v Splitu so na svetovnem glasu.

Ladjedelnice še nimamo velikih, ker so se naši parobrodni povečini gradili drugod. Zdaj bomo morali poskrbeti, da se bomo tudi v tem oziru oskrbovali sami.

Pečujski premogovniki.

Na pariški konferenci se bje oster boj za Bajo in Baranjo, zlasti pa za Pečuj in njegove premogovnike. Naša javnost posveča temu vprašanju še vse premalo pozornosti, se še vse premalo zaveda, kako ogromnega, naravnost življenjskega pomena je rešitev tega problema za nas. Imamo v naši državi manjše in večje premogovnike, iz katerih črpamo premog za svoje tekoče potrebe. Srbija ima senjski rudnik, Bosna in Hercegovina znani kazanski majdan, Slovenija trboveljski premogovnik. Med najvažnejšimi pa je vendar Pečuj. Železnice v Hrvatski in Sloveniji črpajo predvsem iz lastnih rudnikov, a po primankljaj pošiljajo v Trbovlje in Pečuj.

Senjski rudnik v Srbiji je še pasiven, ker so ga avstrijsko-nemške armade tako opustošile, da je za enkrat za produkcijo nezmožen. Normalna produkcija senjskega, kazanskega in trboveljskega premogovnika je znašala dnevno 580 vagonov premoga s tri do štiritisoč kalorijami.

Od vseh premogovnikov kar jih imamo v državi, so najvažnejši pečujski premogovniki. Dnevna produkcija pod dobro upravo iznaša v njih lahko do 400 vagonov premoga s pet do šesttisoč kalorijami.

Pečujski premogovniki oskrbujejo danes s premogom celo železniško mrežo v Vojvodini, katera meri preko 2000 km; njihove zaloge vzdržujejo vse parobrodarstvo v državi in vsa industrijska podjetja v Vojvodini. Premogovniki so last bivše avstroogradske donavske paroplovne družbe, ki je zgradila za oskrbo ladij s premogom posebno železniško progo do Mohača ob Donavi. Razen tega imajo pečujski premogovniki ugodne zveze z našo železniško mrežo Pečuj-Oslje, Pečuj-Baja-Subotica in Pečuj-Barč-Virovitica.

Današnja produkcija pečujskih premogovnikov znaša dnevno do 200 vagonov premoga. Z dobro voljo in dobro organizacijo pa bi bilo mogoče dvigniti produkcijo še za sto odstotkov.

Za Vojvodino bi pomenjala izguba pečujskih rudnikov naravnost

katastrofo. Promet bi se moral vstaviti, industrijska podjetja bi morala prestatiti z obratom. Mesta bi ostala brez razsvetljave, sladkorne tovarne, pivovarne, mlini in tvornice poljedelskih strojev bi morale ustaviti delo. Skratka: z izgubo pečujskih premogovnikov bi bila Vojvodina gospodarsko uničena.

Zato ima Jugoslavija na pečujске premogovnike pravico in naši diplomati se morajo potruditi, da nam jih zagotovijo če ne za vedno vsaj za 10—15 let, kakor je to storila Francija s saarsko kotlino, kajti šele v poldrugem desetletju bo imela naša država dovolj premoga iz drugih premogovnikov.

Regent v Parizu.

Ldu. Beograd, 14. dec. „Politika“ javlja o regentovem bivanju v Parizu nastopno: Pred nekoliko dnevi je vrnil perzijski šah regentu prestolonasledniku Aleksandru poset v njegovem stanu v hotelu Continental. Šah se je razgovarjal z regentom nad četrt ure. Regent je sprejel v avdienci tudi bivšega ruskega ministra za zunanje stvari Sazonova in pozneje tudi Burzeva, voditelja ruskih revolucionarnih socialistov. Na kosilu pri regentu je bil francoski poslanik v Beogradu z gospo, naš minister za zunanje stvari dr. Trumbić z gospo, minister za promet dr. Drašković in g. Lujo Vojnović. Regent je sprejel v avdienci tudi predsednika francoskega parlamenta Deschanela. V prostem času se regent izprehaja po Parizu v spremstvu maršala polkovnika Jaše Damjanovića. Regentu na čast je priredil predsednik Poincare svečan lov v dvorcu Rambouillet. Regent se je pripeljal v Rambouillet s posebnim vlakom ter mu je predsednik Poincare ob tej priliki razkazal znamenitosti dvorca. V soboto je bil regent gost francoskih častnikov v njihovem društvenem domu.

Italija pod socijalističnim vplivom.

Parlament za ruske boljševike.

Ldu. Rim, 13. decembra. Italijanska zbornica je v včerajšnji seji z vsemi glasovi proti glasovom socijalnih demokratov odobrila odgovor na prestolni govor. Soglasno je bil sprejet dodatni predlog, ki pozivlje vlado naj v svetu entente deluje na to, da se opusti vsaka intervencija na Ruskem, da se konča blokada ter da se vzpostavijo diplomatski in gospodarski odnosi z vlado, ki so nastale na ozemlju carske Rusije. Tudi socijalisti so glasovali za ta predlog, potem ko je Modigliano za svojo skupino izjavil, da ne pripozna za definitivno vlado tolp, kakor so Denikinove in Kolčakove. Veliko pozornost je zbudilo, da je glasovala tudi skupina katolikov za dodatni predlog socijalistov, ki zahteva,

D. Z.

Eno leto književnega dela.

Ko je pred enim letom poslalo lastništvo Zvezne tiskarne nov, neodvisen dnevnik med osvobojeni, ujedinjeni jugoslovanski narod, se je dobro zavedalo, da je s tem uresničena le polovica načrta: nič manj važni prosvetni del je bil odkazan slovenski knjižnici. Ustanovila se je „Narodna knjižnica“, ki naj širi med narodom najboljše izvirno in preloženo leposlovje ter poljudno znanstvo. Do sedaj je izšlo devet snopičev. Prva dva sta leproslavila stototinico smrti pesnika „Mirije oživljene“ z izborom njegovih pesniških in prozajčnih del s primernim uvodom, ki ga je napisal dr. Iv. Lah. Ta izdaja seznanja našo ljudsko in srednješolsko mladino z onimi vodnikovimi spisi, ki imajo trajno vrednost. Nizka cena — 3 K — jo omogoča, da postane zbirka prava narodna knjiga, primerna posebno za šolska darila. — V 3.—5. snopiču je izšla komedija Leonida Andrejeva „Gaudemus“ v dovršenem prevodu dr. Glonarja. Kakor

je na našem odru dosegla popoln uspeh Andrejeva drama „Dnevi našega življenja“, tako bo tudi ta verna slika ruskega dijaštva postala priljubljena točka našega repertoarja. 6.—9. snopič so nam podarili V. Levstikovo klasično „Gadje gnezdo“, povest iz dni nad in trpljenja, ki bo poleg Cankarjevih „Podob iz sanj“ ohranila iz naše „vojne“ literature trajno vrednost. O tej knjigi piše naš kritik dr. Glonar v 10. „Zvonovi“ številki sledeče: „Iz prefeklosti Kastelke se vrši kar v prvem poglavju prehod v neposredno sedanjost. Ta sedanjost so oni dnevi „nad in trpljenja“, ki jim je Levstik skušal z novim stilom dati adekvaten izraz. Poleg onih prastarih motivov mu je bilo treba izraziti še vso ono dušečo moro, ki je leta in leta ležala nad nami, ono sunkovito prehajanje iz obupa v pričakovanje, one težke bolesi, ki so se ob prvih solčnih žarkih spremenile v prešerno popevko vaške harmonike. Temu primerno je njegov stil nasičen, gost, močan, suvojoč, kiklopsko premikajoč gore, včasih pa nežen do razbolele sentimentalnosti, vriskajoč v prešernem veselju. Prava

slika naše duše v onih dneh, ko smo se bali in veselili, obupavali in pričakovali.“ — Naslednji snopiči nam prinesejo krajše spise Dostojevskega in Puškina v prevodu dr. Vi. Borštnika, novele Anatol Franca v Zupančičevem prevodu, Iv. Cankarjevo „Moje življenje“, izbrane spise Marije Kmetove in dr. Založba „Zvezne tiskarne“ hoče predstaviti občinstvu cvet naše mlajše pesniške generacije. Do zdaj je izdala Iv. Albrehta „Slutnje“ in J. Glaserja „Pohorske poti“ (broš. po 5 K, vez. 7 K), oba odlična sotrudnika „Ljublj. Zvona“. V kratkem izide „Narcis“ Ig. Grudna, ki je poleg Zupančiča in Gradnika najkrepkejši glasnik naše neodrešene domovine.

Ljubiteljem krasne naše prirode je poklonil Ferd. Seidl z „Rastlinstvom naših alp“ nad vse prijetnega spremljevalca in svetovalca; noben izletnik, noben turist ne boji brez njega! — V jasno in stvarno pisani študiji rešuje Abditus—A. Prepeluh „Probleme našega naroda“, ki so vzbudili povsod zanimanje in priprjevanje, (2 K). Aktualna narodna vprašanja rešujejo razen tega Carantanus v temeljiti mo-

nografiji o Koroški; z bogatimi statističnimi podatki in z nazornim zemljevidom. (Cena 4 K). Fran Erjavec v razpravi o naši Istri (1 K); Al. Res je izpregovoril resne in umestne besede o delu jugoslovanske žene za narodovo svobodo (2 K) in za naše ujediničenje neumorno delavni dr. Bog. Vošnjak je vnovič pojasnil „Poglavje o stari slovenski demokraciji“, ki je dobila svoj izraz v znanem obredu ustoličenja na Gosposvetskem polju. (Cena 2 K).

Že ta skromni pregled priča dovolj jasno, s kako vnuemo se je lotilo lastništvo „Zvezne tiskarne“ poleg publicistike tudi ostalih panog književnega delovanja. Zeleti je, da ga občinstvo v tem požrtvovalnem delu vsestransko podpira.

Družba sv. Cirila in Metoda nam je sedaj še bolj potrebna. Slovenci, spominjajte se je povsod!

da se slabo ali sploh neobdelana zemljišča odkažejo delavskim zadru- gam, ter tako predlogu zagotovila ve- čino.

Proti imperijalizmu.

Ldu. Split, 14. dec. (DunkU.) Po italijanskih mestih so na zidovih nalepljeni plakati z napisi: Nočemo Rekel! Nočemo Zadrat! Hočemo mir!

Londonška konferenca.

Clemenceau se ponesrečil. Ldu. Pariz, 15. decembra. Kakor poroča Agencija Havas, je ministrskega pred- sednika Clemenceauja na potovanju v London, vrgel vihar proti stebri na poveljniškem mostu. Poškodovan se je samo lahko, vendar pa se je mogel udeleževati v Londonu sej. Njegov zdravnik ga je preiskal in je dognal, da mu je zlomljeno rebro, da pa po- škodba ni nevarna. Ko je Clemenceau prišel v palačo, kjer stanuje, ga je velika množica živahno pozdravljala.

Dosedanje delo. Ldu. London, 14. dec. Reuterjev urad poroča: Po šeji medzavezniških državnikov, ki je bila v soboto popoldne, je izdal an- gleški ministrski predsednik naslednje poročilo za časopise: Razpravlja se predvsem o finančnih in gospodarskih problemih. Dalje se je pretresalo ja- dransko vprašanje. Pri tem sta bila navzoča italijanski minister za zunanje stvari in ameriški poslanik. Konferenca se je bavila tudi z mirovnimi pogoji za Turčijo. Pogajanja se vrše v vse- skoz prisrčnem tonu.

Nesoglasje v jadranskem vpra- šanju. Ldu. Pariz, 14. septembra. Ka- kor poročajo bo Lloyd George jutri ali pojutrišnjem govoril v spodnji zbornici o londonski konferenci. Iz pisanja angleškega tiska je razvidno, da se niso odstranile nesporazum- ljenja glede jadranskega vprašanja, glede katerega se Italija loči od an- gleškega stališča. „Patit Paristen“ pravi, da obstoji upanje, da se bodo nesporazumljenja vendar-le mogla ublažiti.

Jugoslavija.

Madžarsko zadoščeno za vpad v Prekmurje. Ldu. Beograd, 13. dec. „Politika“ poroča: Včeraj je konfe- riral vojni minister Hadžić z angleškim višjim častnikom, ki je na prošnjo budimpeštanske vlade prišel kot po- sredovalec v Beograd zaradi ureditve vprašanja, kako bi Ogrska dala za- doščeno za napada v Prekmurju. Ogrska vlada je v prvi vrsti pred- lagala, da pride njen vojni minister v Beograd opraviti se in poleg tega je pripravljena dati odškodnino. Kon- noveljen dogovor še ni gotov, skle- nilo se je pa, da plača Ogrska de- narno odškodnino našim ranjenecem in da madžarski oddelki, ki so izvr- šili napad z vtrajajočimi zastavami de- štrajajo pred skupinami naših vojakov in jim izkažejo čast.

Otvorjen promet v Srbiji. Ldu. Beograd, 14. dec. Z jutrišnjim dnevom se ukine prepoved prevzemanja blaga in poštnih pošilk na progah Beo- grad—Skoplje, Beograd—Novi Sad in Beograd—Vinkovci—Vukovar. Odslej se blago vsake vrste sprejema v ne- omejenih količinah. To velja za vse proge, ki spadajo v področje beo- gradskega železniškega ravnateljstva.

Jugoslovanov je v Zadru preko 7916 po številu, katerega so sami z veliko muko izvedli. Večina meščan- stva je torej jugoslovanska, kar po- trjuje tudi dejstvo, da pohaja več šolarjev srbo-hrvatske nego italijanske šole, čeprav je italijanska oblast de- lala vse možne ovire.

Pred vpadom v Črnogoro. Ldu. Beograd, 15. dec. Kakor se po- roča iz Bara, so Italijani tamkaj iz- krcali še en bataljon pehote. Pristaši bivšega kralja Nikite upajo, da bo Nikita v kratkem osebno došel v Bar. Ljudstvo je pa proti bivšemu kralju rdi njegovih spletkarjenj z Italijani zelo ogorčeno, tako, da more vsak trenotek priti do oboroženih spopadov.

Črnogorci proti odgoditvi par- lamenta. Ldu. Beograd, 15. dec. Mi- nistrski predsednik Ljubomir Davi- dović je imel včeraj dolgotrajna po- svetovanja z narodnimi poslanci iz Črne gore. Do slični ni prišlo do sporazuma, zato tudi ukaz o odgo- diti narodnega predstavništva še ni podpisan. Kakor se čuje, se tudi dr. Živko Knežić in še dva druga po- slanca iz Bosne protivijo odgoditvi parlamenta. Pogajanja s poslanci iz Črnogore se bodo nadaljevala danes. Poslanec Marko Daković, ki je pod- pisal dogovor z Davidovićem glede vstopa Črnogorcev v kabinet, je iz- javil, da bo odložil svoj poslaniški mandat, ker ni predvidel sedanjih dogodkov.

Demobilizacija rezervnih čast- nikov. Ldu. Beograd, 15. dec. Tek- kom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Zastava Karagjorgjevićev. Ldu. Beograd, 15. dec. Regent prestolo- naslednik Aleksander je sprejel za svojo kraljevsko hišo novo zastavo, ki ima državne barve modro-belo- rdečo. V sredini je dvoglavi beli orl z razprtimi krili. Na glavah orla je krona carja Lazarja. Na ščit, ki je na grudih orla, so grbi Srbije, Hr- vatske in Slovenije.

Valutno vprašanje. Ldu. Beo- grad, 13. dec. „Politika“ javlja: V finančnem ministertvu se še vedno razpravlja o valutnem vprašanju. Fi- nančni minister dr. Veljković misli, da bi markirane krone kar najprej zamenjali z državnim dinarjem v raz- merju 4:1 in sicer tako, da bi bil na prvi strani napis n. pr. 10 dinarjev, na drugi pa napis 40 K.

Razna poročila.

Bolgarske priprave. Ldu. Be- ograd, 14. dec. Iz Soluna poročajo: V dobro poučenih krogih trdijo kot gotovost, da dela Bolgarska tajne vojne priprave. Ojačila je znatno gar- nizije ob mejah napram Romuniji in Grški. Sodijo, da aktivne vojne mi- sije ne pazijo dovolj na bolgarske vojne priprave.

Amerikanci ne dajo denarja. Ldu. Pariz, 14. dec. Kakor poroča „Daily Mail“ iz Washingtona je ame- riški kongres sklenil, da ne odobri novih kreditov in predumov za ino- zemstvo.

Japonci dobe Sibirijo. Ldu. 14. dec. Po poročilih iz New Yorka je admiral Koltak obvestil ameriško vlado, da bo najbrže prisiljen odstopiti Japonska del Sibirije, ako zavezniki ne bodo hoteli podpirati belih armad. Samo na ta način bo mogel rešiti pred boljševizmom oni del Rusije, ki dosedaj še ni bil ogrožen. (Posledica nesrečne bratomorne vojne!)

Beleške.

Vladna oblika Poljske. Čudno se sliši, res je pa le: Poljska je po imenu republika, dejansko pa mo- narkija. Parlament, ki se je proglasil za suverena, je izročil vso civilno in vojaško moč v deželi takozvane- mu načelniku države (Pilsodskemu). Temeljni znak monarhizma je ravno združenje civilne in vojaške moči v eni roki in je prva pod drugo, med tem ko označuje republikansko usta- vo delitev obeh vlad civilne in vo- jaške. Tako je Poljska tam, kjer je bila zgodovinska Poljska, Poljska pred razpadom, ki ga je v veliki meri povzročilo ravno neurejenost ustavnih uredb. Zgodovinska Poljska je bila monarkija s preštevilnimi re- publikanskimi institucijami. — Takšne ustave, kot jo ima Poljska so kaj primerna sredstva za Habsburžane, ki, mesto, da bi se lotili kakšnih po- štenih poslov, še vedno škilijo po Evropi, kje bi se našel kakšen narod, ki bi jih hotel rediti.

Vladina akcija proti na- vijanju cen.

Nedostatki preiskovalnih komisij — Kontrolni urad. — Sodelovanje občinstva.

Prošli petek je Deželna vlada v drugi razposlala nenadne komisije, ki so imele namen, da se nepričako- vano javijo v poljubno trgovino in jo preiščejo glede na stanje njenih zalog, ter glede cen za posamezne predmete vsakdanje potrebe. Komisij je bilo okoli 60, od kojih vsaka je obstojala iz dveh ali treh članov ter enega straž- nika ali policijskega agenta.

V koliko so posamezne komisije dosegle svoj namen, nam ni znano; istotako vlada še ni izdala nikakega komunikacija o celotnem uspehu vseh komisij. Akcija Deželne vlade je bila zamišljena z najboljšim namenom in je imela na razpolago tudi razmeroma velikanski aparat, vendar se upravi- čeno dvomi, so li bile vse komisije zmogljive za ta posel. Ne da bi komu kaj ečitali, vendar mislimo, da so za ta posel nestrokovnjaki popolnoma neprimerni. In v teh komisijah je bilo obilo takih članov, ki nimajo pojma o trgovskem poslovanju in ki niso mogli iz predloženih jim knjig ter ra- čunov ničesar razbrati, kamoli odkriti kako malo verzacijo. Poleg tega je bil komisijam odmerjen prevelik delokrog, obenem pa premalo časa, da bi se mogle pomuditi v trgovini, če treba tudi nekoliko ur, da lahko vsaj pri- bližno in površno preiščejo in pre- gledajo blago, knjige in račune.

Tako se je zgodilo, da je ta ali ona komisija, ki ni bila sestavljena iz specializiranih, le slučajno dognala kake zlorabe in še to je pripisati nenadnemu pojavu komisije, ali pa osebni iznajd- livosti kakoga člana komisije. Podrob- nejši preiskavam po večstakih so se pač podvrgele nekatere sumljivejše trgovine in v tem slučaju je preiskava tudi res večkrat ugotovila razne neza- konitosti in zapira pripadate trgovine. Opazilo se je pa tudi, da imajo baš trdke, na koje je padal sum, navi- dežno vse v najlepšem redu, da pazijo na vse formalne predpise in da se jim je valed tega zelo težko prišlo do živga. V takih slučajih si nestrokov- njaki niso znali pomagati in so morali oditi z zatrdilom, da je vse v redu.

Krivo je temu predvsem dejstvo, da so bile komisije sklicane v zadnjem trenutku in da se jim je kratkoma- lo odkazalo torišče njih preiskave, daš bi bilo potrebno, da si vsaka komisija izbere svoj okoliš, ki ga člani komisije poznajo in so o trdkah svojega pod- ročja že iz vsakdanjega življenja kol- kortsilko orijentirani. Tako je moral marsikdo, ki je vedel kompromitujoče stvari o kaki trdki, ki trguje z usnjem, nadzirati specerijske trgovine, o kojih ni niti vedel, da obstojajo.

Vlada je pri tem pokazala dobro voljo; vendar ni dosegla s to akcijo svojega namena. Da bi se navljanju cen, v kolikor ni rast cen odvisna od splošnega pomanjkanja izdelkov in pridelkov, z uspehom napovedal ener- gičen boj, naj vlada ustanovi posebno komisijo, ki bo daleko potrebnejša kot množica sedaj obstoječih. Vanjo naj delegira samo strokovnjake, ki jim naj da občirna pooblastila, da lahko ob vsakem času preiščejo poljubno trgovino.

Glavna stvar pri tem boju pa bi bila pomoč občinstva, ki naj bi vsak sumljiv slučaj nemudoma naznanilo komisiji, nakar bi ista odposlala takoj na lice mesta svojega pooblaščenca, ki bi zlorabo ugotovil, dejal trgovino pod zaporo in odredil podrobnejšo preiskavo. Le s pomočjo občinstva, ki se naj zaveda, da deluje v svojo korist, bi se dalo doseči večjih uspehov na tem polju.

Kdor je hodil zadnje dni po mestu in opazoval različne izložbe, je lahko sam, daš popoln lajik, konsta- tirati navljanje cen. V neki trgovini je n. pr. neka preproga, ki je imela v pondeljek še označbo cene K 1500, tekot tedna dvakrat menjala svojo ceno in je v soboto dosegla vrednost K 2600, kake izpremembe so se med tem izvršile na preprogi, da je nje

vrednost tekot tedna poskočila z K 1100, si ne ve pojasniti najbrž niti prodajalec sam. Drug slučaj: Neka trgovina s klobuki ima označbo cene v izložbi K 300 in fiktivno prodaja tudi po tej ceni. V drugi trgovini se pa dobi isti klobuk, ki ima na po- doleki poleg tega še štampiljo pre- tvrde, pa stane že K 400. Ako je tedaj kupila druga trdka od pre- klobuke, kar je jasno, jih je kupila v večji množini in je dosegla popust, zakaj jih potem prodaja kar za tretjino dražje ko prva? Takih in še bolj kričeših slučajev bi se dalo navesti na stotine, toda komu jih naznaniti, ako občinstvo ni poučeno v čegavo kompetenco spadajo podobne stvari?

Ako pa bi se ustanovila stalna komisija s pooblastili za daljši čas, bi bil s tem obežen nad glav »so- lidnih« trdk Damioklejev meč, ki bi jim branil svojevoljno navijati cene. Po par uspehih take komisije, ki bi jih bilo treba razglasiti po časopisih, bi občinstvo samo začelo kontrolirati z vneto trgovine in draginja, v ko- likor se ta veča valed nepoštenosti posameznih trgovcev, bi padla na stopnjo, ki ji gre valed pomanjkanja izdelkov, težavnih prometnih razmer ter zvišanja mezd in plač. Vse to skupaj bi ne napravilo te obupne draginje, da niso številni veržniki in navijači cen pripomogli k tem razmeram.

Belokranjske razmere.

S Srbi in Hrvati so delili turško gorje največ Belokranjci. Vsako leto so se vsipali Turki tudi v te kraje požigati in ropati. To občutimo še dandanes. Ljudje, ki so morali tako- rekoč par stoletij samo graditi nove hiše in živeti begunsko življenje, ne morejo biti na onem gospodarskem in kulturnem stališču, kakor tisti, ki so živeli na varnem in blizu mest. Za Turki so mučili naše ljudi nemški graščaki. Krupa, Pobrežje, Vinica — v teh gradovih je zaplano mnogo gorja. Danes ni nobena teh graščin v viteških rokah. Prešle so v last do- mačih ljudi. Krupo je kupil znani Mazele, Pobrežje je last belokranj- skega rodoljuba Petra Raucha, Vinico pa ima nadučitelj Bergant. Edino Gradac imajo še v posesti Nemci in 600 orolov obsegajočo šumo Veliko Bukovje imajo židje.

Gospodarsko je svet razen vino- gradništva zelo zaostal. Nevednost je pognala ljudi v revščino in zato so trumoma odhajali v obljubljeno deželo vseh Belokranjcev v — Ameriko. V prejšnjih časih so poznali ljudstvo samo za časa volitev. V tem času so slepomihili in manevrirali tod razni gospodje in »strokovnjaki, ki so trosili ljudem pesek v oči. Lahko bi se ljudem pomagalo z malimi sred- stvi, a politika ni mislila na to. Če bi sezidali v vsaki na pr. vasi par gnoj- nikov, bi storili veliko gospodarsko delo, ki bi danes prav hodilo. Zaman iščeš takih koristnih naprav tod okoli. Tu bi se moralo kaj storiti. Svet spo minja na Kras. Iz zemlje širleče skale cvirajo obdelovanje. Saperji ali minerji bi imeli tu lahko lepo polz- kusno polje — ljudje pa korist.

Slabim gospodarskim razmeram se pridružujejo še slabše prometne. Mimo nas ne pripelje nikoli avtomo- bil kakoga ljubljanskega gospoda. Ta se ustavi kvečjemu v Črnomlju. Od Črnomlja imamo le eno deloma dobro cesto, ki pelje na Vinico. Dru- gam na mejo pa so ceste, če smemo imenovati tako razna križeva pota, pod vsako kritiko.

Promet gravitira na Karlovac in to zaradi starih vkoreninjenih navad in zvez. Vendar imamo le dve smeri z dobrimi cestami. To sta Črnomelj—Metlika—Karlovac in pa Črnomelj—Vinica—Karlovac. Svet med obema progama je pa brez ceste. Manjka zveza Črnomelj—Griblje—Adlešiči—Žuniči—Karlovac ali pa Črnomelj—Tribučje—Žuniči—Karlovac. Če bi imeli tu pošteno cesto in recimo avtomobilni promet do Kolpe bi pri- dobili precejšen uvoz ovčjih in kozjih kož, volne, lanu, brinja in jajec za

Ljubljanski trg. Danes pa nimamo poštene zveze preko Kolpe. Pred leti je odnesla voda brod pri Pobrežju, zadnjič onega pri Žuničih — ostane nam most pri Vinici in pri Metliki. Cesta iz Črnomlja do Adlešič ima osem klancev. Tudi to cesto so obljubili blivši deželni gospodje preložiti. Baje so narejeni že vsi načrti. Od Vrhovcev dalje, kjer se začne Hrvaška (toda tostran Kolpe) je cesta skoraj nerabna. Onostran Kolpe še le pridemo na res krasno cesto, ki vodi iz Reke v Karlovac.

Gošpodje, ki Vam je na raznih zglednih shodih, zlasti pred volitvami Bela Krajina tako na srcu, spomnite se je tudi v svojih pisarnah, zlasti pa takrat kadar sestavljate razne gospodarske načrte. Hvaležni Vam bodo Belokranjci, koristili pa bodete celi domovini.

Dnevne vesti.

d Podružnice „Jugoslavije“ v Mariboru in Celju so zopet otvorjene in poslujejo redno.

d Vojni ujetniki v Sibiriji in Italiji. Na vprašanje o usodi naših vojnih ujetnikov v Rusiji in Italiji se z merodajne strani poroča nastopno: V Sibiriji je odšla posebna vojaška misija pod vodstvom polkovnika Georgeriča, da posreduje glede reparacij naših državljansko-ujetnikov. V dveh polkih nahajajoči se dobrovoljci Srbi, Hrvati in Slovenci so pod francoskim poveljstvom ter se bo njihov odhod v kratkem odločil v Parizu. Ujetniki v Italiji se še ne morejo vrniti, ker Italija še dela zapreke.

d Žalostna usoda pobeglega ujetnika. Pod vasjo Temnico, nedaleč od furianske meje, je dne 9. novembra našlo neko d'kle mrtvega vojaka, ki je pobegnil iz Italije a na potu omagal. Ležal je kraj ceste in na smrtnih potezah izsušenega obraza se je moglo izbrati muke in težave, ki jih je preživel na svojem begu. Pri preiskovanju njegove obleke so našli ljudje pri njem 25 cent. denarnega premoženja in nekaj pisem in slik. Iz teh je bilo razvidno, da je dotičnik Abram Franc, nekje iz celjskega okraja. Ljudje so truplo prenesli na domače pokopališče, kjer so ga z venc okrašenega položili k večnemu počitku v mlo domačo grudo.

d Nemške izmišljotine. Pred kratkim so pisali nemški listi, da so naši vojaki ustrelili blivšega župana v Borovljah Adamitscha. Kakor se je zdaj izkazalo, je ta vest popolnoma izmišljena. Adamitschu se sploh ni ničesar hudega pripetilo. Iz tega je jasno samo, da hočejo Nemci s takimi vestmi med koroškimi Slovenci vzbuditi sovražno razpoloženje proti naši državi.

d Promet z Italijo odprt. Danes dne 16. decembra se odprl direktni osebni promet med Trstom in Ljubljano, in sicer bo vozil iz Ljubljane vlak št. 87, ki odhaja ob 10.45 in ki bo prihajal v Logatec ob 14.36. Ta vlak ima na Verdu potno in carinsko revizijo. Iz Logatca bo odhajal ob 19.10 in bo prihajal v Trst ob 21. V nasprotni smeri iz Trsta do Logatca bo vozil vlak št. 1884, ki bo odhajal iz Trsta ob 8.30 in prihajal v Logatec ob 12.25. Iz Logatca bo ta vlak vozil kot vlak št. 84 in bo odhajal iz Logatca ob 14. in prihajal v Ljubljano ob 17.18. Tudi ta vlak ima potno in carinsko revizijo na Verdu in stoji tam 118 minut.

d Vidiranje potnih listov se ne bo vršilo v šentpetrski vojašnici, kakor je bilo objavljeno pred dnevi, temveč se vrši od 16. decembra t. l. dalje v uradnih urah pri komandi mesta Ljubljane na Dunajski cesti.

d Avtonomna devizna centrala za Slovenijo se osnuje po inicijativi predsednika deželne vlade dr. Žerjave. Sedež bo v Ljubljani. Da se reši vrednost krone, ki jo hočejo uničiti z umetnim dviganjem tujih valut in da se vendar zajezi in zabrani zakotno prekupčevanje s tujim denarjem, je res že skrajni čas, da se osnuje vsaj

za Slovenijo — ako to ni „mogoče“ za vse kraljestvo SHS — devizna centrala.

d Umrl je v Gradcu meseca oktobra t. l. po širni domovini znani slovenski narodnjak generalštabni zdravnik dr. Ivan Schiffrer.

d Službe za učiteljice ročnih del. Višji šolski svet v Ljubljani opozarja na razpis služb za učiteljice ženskih ročnih del na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji, ki ga priložuje Uradni list v št. 175.

d Otvoritev pisemskega prometa z Madžarsko. 15. decembra 1919 se odprl pisemski promet z Madžarsko. V tem prometu se plačuje pristojbine za tuzemstvo. Pristojbina za tiskovine znaša za vsakih 100 gramov oz. del te teže 3 pare-10 vinarjev. Vsa pisemska pošta za Madžarsko in iz Madžarskega je podvržena cenzuri za inozemstvo. Obenem priložujemo, da se od 1. januarja 1920 tudi v prometu z republiko Avstrijsko in Čehoslovaško plačujejo za tiskovine iste pristojbine, kakor zgoraj navedeno v prometu z Madžarsko.

d Opustitev poštne zveze Jese-nice na Dolenjskem—Samobor. S 30. novembrom se je opustila dose-danja tedenska poštna zveza Jese-nice—Samobor.

d Nove poštne nabiralnice so se otvorile v Planini pri Črnomlju, Tišini pri Rankovcih v Prekmurju in v Smarjeti pri Velikovcu.

d Službi okrajnega zdravnika v Celju in Slovenjgradcu. V „Urad-nem listu deželne vlade za Slovenijo“ sta razpisani službi uradnega zdrav-nika za Celje in Slovenjgradec. Kakor znano, obsegala je službena prag-matika, ki jo je predložilo ministrstvo določba, da vstopijo vsi akademično izobraženi uradniki v IX. činovnem razredu v državno službo. Ker prag-matika še ni bila sprejeta predlagal je Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istru ministrstvu, da se vsi zdravniki, ki stopijo v državno službo, delni-tivno sprejmejo, v IX. činovnem raz-redu. Upati je, da bo ministrstvo temu predlogu pritrnilo. S tem se nudi tudi našim uradnim zdravnikom udobna eksistenca, ker imajo poleg svoje stalne plače in pripadajočih draginjskih doklad še dokaj privatnih do-hodkov.

d Nerednost vojaške uprave. Vojaštvo, ki je dodeljeno štabnemu oddelku državne divizijske oblasti, do-biva svojo plačo zelo neredno. Tako čaka to moštvo na plačo od 1. t. m. že danes, ko bi se morala že vdrglji izplačati. Dasi ravno je že prekoračena polovica meseca, vendar se še nič ne čuje o stari plači, še manj pa seveda o novi. Odslovijo nas kar na kratko pod pretezo, da v blagajni komande mesta ni nič denarja. Čudno je le to, zakaj lahko dobijo častniki redno svojo gažo, doklade itd. Gospodje, če ste v salutaranju in drugih takih do-brotah tako natančni, bodite tudi v plačah ubogih vojakov. S takim ne-rednim postopanjem ne boste doča-kali pravih uspehov na polju discipli-ne ampak samo podpirali boljševi-stično agitacijo med moštvom.

d Trodnevne kletarske tečaje za vinogradnike, kletarje in vinske trgovce bo prirejal g. višji vinarški nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Novem mestu. Zglašiti se je treba čimprej pri državnem vi-narskem nadzorstvu v Novem mestu.

d Poziv. Pri deželnem sodišču v Ljubljani se hranijo iz kazenskih sodnih preiskav iz leta 1918/1919 in deloma iz prejšnjih let različne stvari, denarni zneski, žepne ure, verižice, uhani in zapestnice. Lastniki teh stvari se pozivljajo, naj se javijo pri tem sodišču do dne 15. decembra 1920 in dokažejo svoje lastniške pravice. Po brezuspešnem poteku navedenega ro-ka se te stvari prodajo, izkupilo in shranjeni denarni zneski pa se izroče državi blagajni.

d Zavarovalnica „Croatia“. Radi zelo razširjenega poslovanja v Sloveniji, odločila je „Croatia“ zava-rovalna zadruga v Zagrebu, da za Slovenijo ustanovi v Ljubljani lastno podružnico, v skladu s česar se dose-danje

glavno zastopstvo v Ljubljani spre-meni v podružnico. Ravnateljem po-družnice imenovan je g. Stanko Je-senko, dosednji glavni zastopnik „Croatiae“ v Ljubljani. Priporočamo najtopleje vsakemu imenovani zavod, ki sprejema zavarovanja za požar, v-lom, nezgode in življenje pod naj-modernejšimi pogoji.

Ljubljanske vesti.

I Protestni shod ljubljanskih akademikov proti italijanskemu te-rorju. V nedeljo, dne 14. decembra so zborovali akademiki brez razlike političnega prepričanja proti neopra-vljenemu zasedanju naših pokrajin po Italijanih. Zborovalna dvorana v Na-rodnom domu je bila polna; skoro vsi akademiki so posetili shod. Na shodu so govorili akademiki Novak (»Slove-nija«), Kralj (»Danica«), Čok (»Slo-venija«) in dr. Fornazarič. Govorniki so v svojih govorih poudarjali, da od Italijanov zasedeno ozemlje iz gospo-darskih, etičnih in kulturnih ozirov ne pripada Italiji. Gospod Čok je podal tudi statistične podatke tamkajšnjega prebivalstva. Sestavila se je ostra re-solucija in nato poslala brzojavka re-gentu v Pariz, da ljubljanska aka-demska omladina odločno protestira proti priključitvi našega ozemlja Italiji.

I Ljubljanski trgovci so imeli v nedeljo dopoldne v Mestnem domu zaupen sestanek, ki je bil samoumevno mnogoštevilno obiskan, saj so raz-pravljali o perečem vprašanju vladne protidraginjske akcije. Ker so bili tr-govci mnenja, da se je vse ljubljansko časopisje zarotilo proti njim, so skle-nili, da osnujejo svoje lastno glasilo, in so v ta namen podpisali že nad pol milijona kron delniške glavnice. List bo izhajal sprva morda kot ted-nik, pozneje pa ga razširijo v dnevnik; izhajati začne kakor hitro bo mogoče. Na sestanku so izvolili poseben od-bor, ki naj pripravi vse potrebno; v odboru so gg. Lilleg, ravnatelj slad-korne centrale, Iv. Jelačin ml., pred-sednik trgovskega gremija, dr. Win-discher in dr. Murnik, tajnika trgovske in obrtne zbornice in dr. Mohorič.

I Cene ljubljanskih krojačev. Pišejo nam: Cene, katere zahtevajo ljubljanski krojači za svoje delo, ra-stejo neprestano in presegajo že meje verjetnosti. Dal sem si preiskovati suknjo pri neki ljubljanski tvrdki in dobil sledeči račun: Za delo ene zimske suknje 350 K, 50% delavske doklade 175 K, 1 m klota 120 K, Eisengarn 60 K, 8 gumbov 48 K, sukanec 30 K. skupno 783 K — seveda sem druge stvari posebe preskušal sam. Ako upo-števam, da je stala taka suknja cela pred vojno 40 do 50 K, oziroma delo do 20 K, pomeni to nad 39 kratni povišek, kateri se ne da nikakor opravi-ljiti. Ne verjamem, da bi bile te raz-mere vladi neznane, posebej ker upi-vajo ominozno na razvoj cen ostalih potrebščin. Zahtevamo najodločnejše, da naredi vlada energičen korak in omeji to nečloveško odiranje.

I Nemška podjetja se skrivajo za slovenske firme. Nemška mizar-ska tvrdka Binder, ki jo je priporočala Suđmarka svoj čas v proslulih Weg-welserjih kot »strammdeutsch«, se je združila s slovenskim klerikalnim pod-jetjem gosp. Rožanc, bržčas da skrije svoje germanstvo za slovensko firmo.

I Za akademsko menzo je da-ravala po našem upravištvu ga. Lia Gorup v Ljubljani 100 K. — Iskrena hvala.

I Uradne ure pri oddelku mini-strstva trgovine in industrije v Ljub-ljani, za stranke: Srejemne ure za stranke pri tem oddelku so od 10. do 12. ure dopoldne, izvzemši pri načel-niku oddelka dr. Marnu in njegovemu namestniku dr. Rateju, ki sprejemata stranke vsak dan od 11. do 12. ure. Pri strankah z dežele veljajo izjeme, če ne morejo priti ob označenem času.

I Umrla je 13. t. m. po dolgi bo-lezni v dež. bolnici v Ljubljani Anica Orehek, uslužbenka v tobačni tovarni v Ljubljani. Naj ji bo blag spomin!

I Sestanek društva poštnih prometnih uradnikov bode v če-

trtek dne 18. decembra t. l. ob pol 20. v gostilni pri Panju, Vegova ulica 10.

I Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nastavljenecv za Slove-nijo v Ljubljani priredi 5. januarja t. l. v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma plesno veselico združeno z raz-nimi drugimi zabavami v korist sklada za pomoč bolnim članom. — Odbor.

I Društvo inženirjev v Ljubljani vabi svoje člane na društveni sestanek v četrtek, 18. t. m. ob 20. uri v dvo-rano mestnega magistrata. Na dnevnem redu je razgovor o preustrojitvi dru-štva v sekcijo, o pravilniku in poslov-niku. Slučajnosti.

I Zdravstveni odsek za Slo-venijo in Istru v Ljubljani se je preselil v deželni dvorec, priličje na levo, vhod soba št. 37. — Stranke se sprejemajo ob delavnikih od 11. do 12. dopoldne.

I Komorni večer Ljubljanskega Zvona 28. t. m. se preloži, ker je mo-ral primarij kvarteta Zika odpotovati k svojemu bolnemu očetu na Češko.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Uradništvo in gledališče. Urad-ništvu vseh vrst je gledališče enako potrebno kot telesni živež. Uradnik ne rabi samo odpočitka duha, ampak tudi izobrazbe. To nudi gledališče. Zato se more le s priznanjem in s pohvalo sprejeti ukrep vodstva Dram-skega gledališča, katero je na inici-jativo Društva zasebnega uradništva sklenilo nuditi uradništvu vsak teden po eno predstavo po znižanih cenah. S tem se omogoči tudi manj situira-nim uradnikom možnost, da smejo obiskovati gledališče. Želeli bi le, da bi se prireditve vršile redno vsak te-den. — Vstopnice se dobe v pred-prodaji do dneva predstave za polo-vično ceno v pisarni Društva zaseb-nega uradništva, Gospodarskega ceste št. 12/II. (Marije Terezije.) Urad-ništvu naj se pridno poslužuje te ugodnosti in skribi zama, da bode gledališče ob vsaki predstavi za urad-ništvu razprodano. — Prihodnja pred-stava „Tat“ se vrši v četrtek dne 18. t. m. Želeli bi, da bi tudi vodstvo opernega gledališča prišlo uradništvu nasproti z enakim ukrepom.

Porotne razprave.

V 4. porotnem zasedanju bodo pred deženim sodiščem v Ljubljani sledeče porotne razprave:

V ponedeljek dne 15. t. m. proti Mariji Židanovi zaradi hudodelstva tatvine in proti Hildi Lorberjevi zaradi hudodelstva tatvine.

V torek dne 16. t. m. proti Igna-ciju Kukovici zaradi hudodelstva uboja in težke telesne poškodbe.

V sredo dne 17. t. m. proti An-tonu Majcenu in dvema tovarišema zaradi hudodelstva tatvine.

V četrtek dne 18. t. m. proti Mojžesu Tokaliju in enemu tovarišu zaradi hudodelstva tatvine, proti Mi-lanu Babiču zaradi hudodelstva tatvine in proti Konradu Pavliju zaradi hudo-delstva tatvine.

V petek dne 19. t. m. proti Ra-faelu Fabjanu zaradi hudodelstva ro-parskega uboja.

V soboto dne 20. t. m. proti Jožefu Rotarju in dvema tovarišema zaradi hudodelstva tatvine in proti Petru Tarazzaniju in trem tovarišem zaradi hudodelstva tatvine.

V ponedeljek dne 22. t. m. proti Vinku Dobrinu in dvema tovarišema zaradi hudodelstva goljufije in proti Antonu Staretu zaradi hudodelstva tatvine.

V torek dne 23. t. m. proti Lov-rencu Radoviču zaradi hudodelstva goljufije in prestopka tatvine in pa dve zadevi zaradi pregreška zoper varnost časti po tiskovinah.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh
gostilnah, kavarnah in brivnicah!
Pridobivajte novih naročnikov!

Pokrajinske vesti.

Celjske ulice in trgi so še vedno brez napisov in hišnih števil, tako da je tuja orijentacija popolnoma nemogoča. Magistrat naj vendar poskrbi za vsaj začasno ureditev. Saj zadostujejo priprosti leseni napisi, za hišne številke pa naj naroči hišnim gospodarjem, da preskrbi vsak svojo hišo, dokler ne pridejo definitivni napisi.

Zaplenili so v Celju nemškemu peku Achleinerju 400 kg sladkorja. Samo da bi le sedaj vnovič ne izgubil.

V Celju se je osnoval akcijski odbor zoper draginjo. Njegova naloga je med drugim, da ustanovi splošno konzumno društvo, čigar člani bi naj prejeli po znižanih cenah vse življenske potrebščine. V ta namen je stopil v stik s Splošno gospodarsko zadrugo v Ljubljani. Pristopnina znaša 4 K, delež 50 K, skupno tedaj 54 K. Nadaljna naloga akcijskega odbora je, da zasleduje veržništvo in nesramno navijanje cen in poskrbi, da krivci v resnici pridejo do zaslužene kazni. Odbor, ki že deluje, pa te naloge ne more zadostno izvršiti, ako ga občinstvo ne podpira. Za sedaj še nima svoje pisarne, omislil si jo pa bode prav kmalu. Doilej se naj morebitni dopisi naslavljajo kratko na „Akcijski odbor zoper draginjo v Celju“. Mnogi bi morda to ali ono nerednost ovadili pristojni oblasti, pa ne marajo, da bi ga ista poznala, ali pa se boje, da bi ovadeni zvedeli na kak način za njih imena. Kdor zazna za kak konkretni slučaj, oprt z zadostnimi dokazi, naj ga neovirano naznani akcijskemu odboru, ki sestavi nato ovadbo in jo predloži kompetentni oblasti. Zagotavljamo, da se njegovo ime nikakor ne izve. Ako se z vneto lotimo dela, dosegli bomo kmalu viden uspeh. — V akcijski odbor so izvoljeni le sloji, ki sami največ trpe pod to draginjo. Hvalažni bodo tedaj onim, ki jim pomagajo pri plemenitem delu, tretim in uničevati pljavke, ki gledajo le na svoj žep in na račun ubogega ljudstva razkošno živijo in se bogate.

Dobrovoljcem iz Štajerske! Vsi dobrovoljci naj podpisane neme mudoma naznani svoje natančne naslove, ako jih dosedaj še niso javili „Društvu jugoslov. dobrovoljcev za Slovenijo“. V poštev pridejo tudi legijonarji, ki so v prvih dneh prevrata (do 18. nov. 1918) šli na bojišče. Podpisani bi rad poslal dobrovoljcem vprašalne pole, ki jih je dobil iz Ljubljane, te pole naj dobrovoljci izpolnijo in pošljejo naravnost „Društvu jugoslov. dobrovoljcev za Slovenijo“ (Kolodvorska ulica št. 3. Ljubljana), ali pa podpisane. Poleg vprašalnih pol naj vsaki pošlje 5 K kot prispevek k upravnim stroškom. — Franjo Gorenčan, pravnik, Vojnik pri Celju.

V Ptuj se je osnoval „Ruski kružok“ z namenom, da goji znanje rusčine in razširja pojmovanje ruske kulture in zlasti književnosti. Rusčino bo poučeval ruski begunec; pouk se prične že v torek. Opozorjamo Plujčane na velik pomen rusčine, ki ga v Nemčiji tako cenijo, da so uvedli ruski jezik kot obližaten predmet v vse srednje šole. Tudi tukajšnji srbijanski častniki so pokazali, kakšno važnost polagajo na kružok, ker so polnoštevilno prijavili svoj pristop.

Meža ob Dravi je v državi SHS. Proslavili smo že obletnico obstoja naše države, a glejte, gospod urednik, kako se lepo vidi samonemški uradni poštni pečat „Mess a. d. Drau“ z datumom od 3. dec. 1919! Zasebniki morajo imeti slovenske napise, trgovci, obrtniki in druga zasebna podjetja; poštni urad v Meži pa ni mogel napraviti spremene. Rad bi se prepričal, kakšen je napis na uradnem poslopiju, če ni samo en, ki zbrisan od „k. k. Postamt Mess a. d. Drau“! Naj se vendar že enkrat odpravijo ti škandalozni madeži! — Tako nam piše prijatelj iz Maribora. Zdaj je res že čas, da taki spomini na blaženo Avstrijo izginejo.

Zasluzeno kazni so prejeli oni plujski trgovci in obrtniki, ki so po-

rabili kolkovanje bankovcev zato, da so ali zvišali cene svojemu blagu, ali pa tega sploh zadnje dni pred kolkovanjem niso hoteli prodajati. Evo jih: Heller, Bračko, Kraker, Brenčič, Lenart, Peteršič, Schwab, Havelka, Saria, Petrovič, Schramke, Regelbauer, Slavinec, Gabrijan in Seidling. Mestni magistrat je prisodil vsakemu izmed njih 8 do 15 dni rešila in po 2000 K globe. Splošno mnenje je, da bi bila denarna kazen v prid stradalajočega prebivalstva lahko višja.

Prekmurje.

Prekmursko šolstvo. Do sedaj so otvorili še samo drž. gimnazijo v Murški Soboti, vse ostale šole pa so še zaprte. Za otvoritev šol je poslan v Murško Sobotu gospod nadzornik Jurko.

Čitalnica v Murški Soboti. V Murški Soboti se je ustanovila dne 5. dec. prva slovenska čitalnica v Prekmurju. Za predsednika je izvoljen g. živinozdravnik dr. Javornik in za podpredsednika pa g. gimn. ravnatelj Bračko.

Otvoritev poštne nabiralnice Tišina pri Rankovcih. Dne 1. sept. je začela poslovati poštna nabiralnica Tišina v okolišju poštnega urada Rankovci.

Zadnje vesti.

Iskriava telefonska in brojčarna poročila „Jugoslaviji“

Odgoditev parlamenta.

Beograd, 15. decembra. V parlamentarnih krogih se zadržuje, da bo objavljen ukaz o odgoditvi Nar. predstavništva tekom prvih treh dni tega tedna.

Vesti Ljubljanskega dopisnega urada.

Neuspeh londonske konference.

Milan, 15. decembra. „Corriere“ javlja iz Londona, da so uspehi zadnje konference mnogo bolj na papirju kakor pa v realnosti. V najvažnejših vprašanjih kakor so jadransko, turško in rusko, se niso mogli zediniti. Edini pozitivni, politično važni rezultat je zveza med Francijo in Anglijo, s katero se Anglija obvezuje, da bo pomagala Franciji, če jo napade Nemčija, tudi v slučaju, da se Zedinjene države ne pridružijo. Reško vprašanje je še vedno na mrtvi točki.

Nova španska vlada.

Ldu. Pariz, 15. dec. Iz Madrida se javlja, da se je tvorilo novo špansko ministrstvo, ki mu predseduje Zaratas. Minister za zunanje posle ostane de Loma.

Laški socialisti proti mirovnim pogodbam.

Pariz, 15. dec. Iz Rima se poroča, da so se socialisti izjavili proti odobritvi mirovnih pogodb, dočim žele katoličani pregled v svrhu izprememb.

Strahovlada v Odesi.

Ldu. Pariz, 14. decembra. Glasom vesti, ki jo prinaša „Temps“ iz Odesa, so boljševiki pomorili skoro polovico prebivalstva v mestu, ki ga imajo zasedenega. Judovski protiboljševiki, kakor tudi meščani iz sosedsčine so bili postavljeni pred revolucijonarno sodišče in po kraikem zaslišanju ustreljeni.

Za slovenske šole v Trstu.

Ldu. Rim, 15. dec. Ljudski po-verjenik za Primorje (Julijška Benečija) se je izrekel za zopetno otvoritev slovenskih šol v Trstu.

Madžarom se cedijo sline po našem bogastvu.

Ldu. Beograd, 13. decembra. Ogrska vlada je naprosila jugosl. vlado, naj dovolji, da se odpošlje v Beograd odposlanstvo v svrhu ustanovitve ogrske izvozne in uvozne agenture v Beogradu. Jugoslovenska vlada je to odklonila.

Aprovizacija.

Cenejša živila. Vsled sklepa ministrstva v Beogradu se bodo meseca januarja dajala cenejša živila revnim slojem brez sredstev, dalje delavcem, nameščencem ter uradnikom, ki so odvisni le od svoje dnevnice, tedenske ali mesečne plače, oziroma mezde. Ta živila se bodo nakazala v razdelitev: 1.) železniškem aprovizacijam za aktivne železničarje, 2.) „Samopomoči“, 3.) pri „Vojni zvezi“ včlanjenim konzumom, 4.) „Splošni gospodarski zadrugi“, 5.) „Gospodarski zvezi“ za člane, ki so tam vpisani. — Če pa za sprejemanje cenejših živil opravičeni ni nikjer včlanjen, dobi cenejša živila pr mestni aprovizaciji. Ker pa se je dogajalo, da so v teh organizacijah vpisani tudi imovitejši člani in nekateri celo pri raznih organizacijah, bodo dobivali cenejša živila ne glede na članstvo le tisti, ki dobe od mestne aprovizacije posebno legitimacijo, tako da nihče ne bo mogel dobivati cenejša živila na dveh ali treh krajih. — Legitimacije za cenejša živila se bodo izdajale pri krušnih komisijah, in sicer članom „Samopomoči“ na podlagi članske knjižice „Samopomoči“, vsem drugim (razven železničarjem) pa na podlagi pravilno izpolnjene vprašalne pole, ako bodo sprejeti v cenejšo prehrano. Aktivni železničarji sploh ne rabijo nobenih legitimacij, ker dobe cenejša živila pri železniških aprovizacijah. Ako pa imajo aktivni železničarji in člani „Samopomoči“ poleg plače še kako privatno premoženje, morajo izpolniti tudi vprašalne pole, katere dobe pri železniških aprovizacijah, oziroma pri „Samopomoči“, kjer jih morajo tudi izpolnjene vrniti. — Hišni posestniki morajo strankam podpisati vprašalne pole, da se ugotovi, da stranka resnično stanuje v dotični hiši. Če bi hišni gospodar ne hotel podpisati vprašalne pole, bode kaznovan. Za svoj podpis pa je hišni gospodar le toliko odgovoren, če bi vedoma podpisal polo, n. pr. ako bi imela kaka stranka posestvo ali premoženje, pa bi ga ne uvedla v polj. itd. — Kdor bo sprejet v cenejšo prehrano na podlagi napačnih ali goljufih navedb kakor tudi vsak sokrivec bo kaznovan z globo do 20 000 kron in zaporom do šestih mesecev.

Gospodarstvo.

Hrv. centralna banka za Bosno in Hercegovino je zvišala delniško glavnico od 4 na 10 milijonov K.

Nove tovarne v Bosni. Srbska privredna banka v Sarajevu je dobila dovoljenje, da ustanovi tri nove tovarne v Bosni in to so: tovarna za steklo, tovarna za predelovanje kože in tovarna za obleko.

MALI OGLASI.

Prodaja se:

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne o-mare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. Vabimo na ogled! 1564

Okrogel les in bukova drva ima na prodaj Josip Serbec v Soštah 50. p. Pesnica.

Na prodaj je več dobro ohranjenih častniških uniform. Ogleda se lahko vsaki dan od pol 1. do pol 2. ure v Trnovski ul. 15/29 I. nad. 1588

Ogna in vloma varne blagajne vseh vrst in velikosti, kakor tudi blagajne za vzidati in wertheimove kasete priporočata brata Franc Schvell, I. jugosl. izdelovalnica blagajin, Maribor, Koroska cesta 31. Popravila se vrše hitro in točno. 1596

Večja množina štedilnikov je naprodaj. Jeranova ul. 11. 1590

Trgovci — Pozor! Zajamčeno čisto bučno olje razpošilja po najnižji ceni vsako množino trdka Martin Sumer Konjice. 1575

Kupi se:

Sede vlnske dobro ohranjene kupi od 100 — 130 L. velike. Ivan Savnik Kranj. 1577

Čebelni vosek, suhe santine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni Fr. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska cesta 90, (Sp. Šiška). 1594

Kupim primeren glasovir ali pianino za vrtoto 2000 K. Ponudbe na Anton Turk, nadučitelj Dol pri Ljubljani. 1603

Službe

Kavarna Zvezda potrebuje za novo urejeno garderobo dve zanesljivi ženski. Služba od 13 do 24 ure popoldne. Predstaviti se je od 10 do 12 ure v kavarni. 1602

Primerne službe išče mlad gospod z večletno pisarniško prakso. Najraje samostojno ali nadzorno delo. Prevzel bi tudi zastopstvo ali kaj enakega. Položi lahko večjo

Tvornico za sukno misli osnovati nek o domače bančno podjetje v Karlovcu. Ista banka osnuje tvornico za opeko nekje v Primorju in tvornico za emajlirano posodo nekje na Kranjskem.

Strogo znanstveni zavod za proizvodnjo serumov za ljudi in živali se ustanovi s pomočjo zasebnega kapitala v Jugoslaviji.

Valparajski Jugoslovani so osnovali trgovsko delniško društvo z glavnico enega milijona funtov šterlingov. Cilj društva je vzdrževanje trgovskih zvez med Ameriko in Jugoslavijo.

Jadranska banka se misli stalno etablirati v Zagrebu.

Srbska tvornica kemično tehničnih predmetov zviša na prihodnjem občnem zboru svojo glavnico.

Velik petrolejski vrelec so odkrili v Lipiku. Strokovna komisija je dognala, da bo vrelec dajal na leto okrog 4 milijone kubičnih metrov petroleja. Vrelec bo prinašal na leto čistega dohodka okroglo 8 milijonov dinarjev.

Drobiž.

Čudna jeza. V Vukovarju je raztrgal neki mesar iz jeze na kolkovanjem bankovcev ves svoj denar v znesku približno 36.000 kron. Raztrgane koščke je pometal v reko Vuko. — Na Jelačićem trgu v Zagrebu je neka branjevka, Jaga Herceg razsula po tlaku jajca, ki jih je prodajala in začela skakati po njih, samo za to, ker jo je redar opozoril, da jih ne sme prodajati dražje kakor po maksimalni ceni.

Časnikarski štrajk v Madridu. Uredniki madridskih političnih listov so ustavili delo, ker lastniki niso hoteli v nekem slučaju priznati posredovanje njihovega društva. Da jim pomagajo, so začeli istočasno štrajkati tudi stavci, ki zahtevajo ob enem tudi za sebe primerno povišanje plač.

Hindenburgova kandidatura za nemškega predsednika. Par nemških listov je poročalo, da namestnik Hindenburg pri bodočih volitvah kandidirati za predsednika republike. Zanimivo je, da so nastopile proti tej nameri vse stranke od skrajnih socialistov do najkonzervativnejših monarhistov. Socialisti in drugi republikanci re boje Hindenburga, ker ga imajo za reakcionarca, militarista in monarhista; junckerji in drugi monarhisti pa se boje Hindenburgove častihlepnosti, ker računajo da bi Hindenburg ne bil nič kaj pri volji se umakniti Viljemu, če bi zasedel enkrat sam najvišje mesto v državi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

kavcijo, s katero se lahko eventuelno tudi razpolaga. Prijazne ponudbe pod „Samostojnost“ na uprav. Jugoslavije. 1601

Trgovski učenec se sprejme v manufakturni trgovini Hawelka, v Ptuj, Stomškovca ulica. 1600

Sprejem takoj koncipijenta. Plača po dogovoru. Dr. Karlovšek, odvetnik v Celju. 1598

Koncipijent s substitucijsko pravico išče mesta. Ponudbe na upravo tega lista kot koncipijent št. 1597. Nastop 1. svečana 1920. 1597

Sprejme se takoj prešivalka (šeparica) za čevljarsko obrt, K. Majce drug. Ljubljana, Radeckega cesta št. 6. 1595

Razno:

Išče se Tomaž Obrekar doma pri Sv. Luciji na Gorškem. Sam, ali če bi kdo o njemu vedel, naj blagovoli sporočiti osebi doma iz Morškega pri Kanalu — sedaj v Mariboru: Zupniška ulica šte. 9. I. 1599

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg

Izpolnjuje tiskovine vseh vrst, kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, letake, letake, usporedne, tabele, računa, kvartile in pisane, ki so pri firmi, vtičnik, na stičnice, računske priložnosti in vse v to stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Zidarji!

Kranjska stavbena družba sprejme takoj več dobrih zidarjev za Ljubljano. Zglasiti se je v Ljubljani, Levstikova ulica 19.

Preklic!

Jaz prekličem, da ni res, kar sem govoril 1. dec. čez gospo Slamnjak pred njenim stanovanjem na hodniku.

2697 Gabriel.

Indigo modrilni esenc, naj-finejši duc. po 20 K
Teer in Lysol milo, naj-boljše kakovosti, antiseptično sredstvo v lončkih duc. po 130 K. 2340
Najfinejši milo za britje duc. po 60 K.
Antracen — Indigo — črnilo 7/16 1 je 16 K 1/32 1 je 12 K
nudi kemično tehn. laboratorij inž. KANDUŠAR.
Polzeja pri Celju.

K. Linhart, urar

Marije Terezije c. 7.
Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsaki čas in se solidno izvrše. 990

Kontoristinja

v knjigovodstvu in korespondenci izvežbana, popolnoma zanesljiva in poštena se sprejme v stalno službo v večje ljubljansko podjetje. — Vstop takoj. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe pod „Dobra plača“ na uredništvo tega lista. 2332

Prva jugoslovanska tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitkih, kakor tudi beli izvleček „Sidolin“ — tekočina v malih steklenicah — najboljši čistilo za vse kovine.
A. Radesch, nasl., Kamnik,
Prah se razpošilja tudi v celih vagonih.

DRVA

bukova in gabrova
kupi švicarska izvozna tvrdka
Ponudbe z navedbo množine in cene na Anončno ekspedicijsko Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 2327

Kupujem stoječa drevesa

vseh vrst, bodisi posamezno ali v partijah, kakor tudi cele gozdove. (Hrast, oreh, brst, javor, črešnja, smreka i. t. d.) Plačam najvišjo dnevno ceno
Josip Plankar, Ljubljana, Dolenjska cesta 5.

Nič ne ponujamo in nič ne anonširamo, ker dobro blago se samo prodaja, mi kupimo le vsako množino LANE-NEGA SEMENA, — PRAZNE OLJNATE SODE IN DOBRE JUTASTE VREČE.

Zabret & Komp., tovarna
olja in firneža v
BRITOFU pri KRANJU.

Esenci

različnih vrst za likerje in žganje prima mirovno blago se dobijo pri
Rudolf Zore & Komp., Ljubljana, Gledališka ulica štev. 7/II.

Vizitnice ilčne in po nizkih cenah priporočila Zvezna tiskarna

Odvetnik
dr. IVO ČESNIK
naznanja

da je otvoril svojo pisarno v Kandiji-Novem mestu (v dr. Buhovi vili).

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je star
vinski konjak
pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Dve politerski steklenici pošlje z zabojem vred za 6 K franko. BENEŠ HERTL, veleposrednik, grad Golice pri Konjic h, Štaj.

Vino v steklenicah (buteljke).

Gostilničarji, kavarnarji!

Vinogradniki pozor!

Trgovina z vinom OSET & CAJNKO SLOVENJIGRADEC

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega kakor: Muškatelj, Risling, Šipon, Burgundec, Portugieser, Šilhar, pristnega Ljuto-merčana, Pekerčana, Haložana, Bizeljčana, ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.
KUPUJEVA iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najvišjih cenah.

Se priporočava Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej!

RAZPIS.

Pri zdravilišču Rogaška Slatina se odda za zdraviliško dobo leta 1920, 1921, 1922 in 1923, to je za 4 leta:

1. Modno trgovino za dame in gospode za letno najemnino K 1200.—
2. Restavracijo v sanatoriju za letno najemnino K 4000.— in K 7000.— za uporabo inventarja. Opomni se, da se mora v tej restavraciji kuhati le po zdraviliških navodilih.

Navedene najemnine se smatrajo za najmanjše ponudke, vendar poverjenost za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke. Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dosedanjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti do najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaška Slatina“, je poleg ponudbe najemnine priložiti sledeče dokaze:

1. o strokovni usposobljenosti,
2. o narodnosti,
3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna pojasnila daje

ravnateljstvo „Državnega zdravilišča“, Rogaška Slatina.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1
Poštni čkovni račun štev. II.323. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana.

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

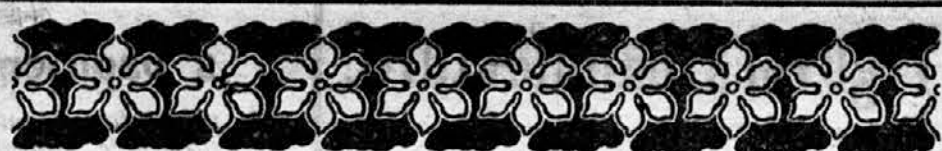
čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje, in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

Življenska zavarovanja.

Sprejema:

V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno.

Zanesljivi posredovalci se vedno sprejmejo.

Podružnica: Celje, Breg 33.

Najboljše uspehe imajo oglasi v

Ako imate sluh, ali pa če imate kaj naprodaj oz. želite kupiti ali zamenjati tedaj inserirajte v **Jugoslaviji**

Prima žveplen cvet

za žveplanje trt in vinskih sodov ter za različna zdravila za živino, oddajam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni.

Naslov se poišče v upravnishvu lista. 2326

Specijalna trgovina

z vsemi potrebščinami za vse višje in nižje šole ter vsemi vrstami pisarniških potrebščin, razglednicami za Božič, Novoletno in god. 2:28

~~~~~ Na debelo in drobno. ~~~~~

Priporočam se posebno vsem uradom in šolam v mestu in na deželi.

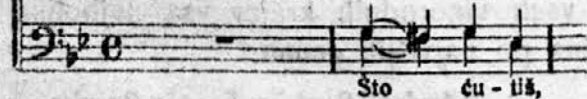
JOSIP OMERSA, Ljubljana, Dunajska c. 6/1. n.

Pevci in pevska društva — pozor!

MALA PESMARICA

(žepna izdaja 11 x 15 cm)

St. 1. Davorin Jenko: Što čutiš, Srbije tužni? Moški zbor.

1. II. Ten.
Što ču - tiš, ču - tiš,
1. II. Bas.
Što ču - tiš,

St. 2. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka. Moški zbor.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izv. 10 K. — Dobiva se v

Zvezni knjižarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Trgovci z manufakturo!

Ob prihodu v Ljubljano, oglejte si trgovino

Svetozar Kosér,

Kolodvorska ul. 24 pri „Tišlerju“,

kjer dobite vedno suvo in navadno moško suknjo, hlače, parhent, plavino, cečrje, moške in ženske nogavice, rute, robce, sukanec, klobuke itd. po najnižjih dnevni cenah. Vsako drugo zaželeno blago priskrbim v 4 dneh.

„ITO“

antiseptična zobna pasta s kisikom. krasno beli zobe, jim daje blesk, odstranjuje neprijeten duh iz ust, konservira in je higijenično prvovrsten izdelek.

Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in modnih trgovinah.

Proizvaja: Lekarna pri „Srebrnem Sokolu“ v Brežicah, Slovenija.

MEDVED

manufaktura na debelo

===== v Ljubljani =====

se preseli

v Sodno ulico broj 7,

poleg sodne palače.

Štedite s podplati!

Usnjati nabitki z žebjički, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2.—, za otroške po K 1.50, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne „PEKO“-čevljev.

Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg 20.

Preprodajalci popust. Preprodajalci popust.

Odvetnika

dr. Vladimir Ravnihar

in

dr. Albin Smole

sta svoji odvetniški pisarni združila.

Sedež pisarne: Ljubljana, Sodna ulica št. 9, nasproti Justične palače. 2326

~~~~~

Koncert

se vrši vsaki dan v Pilsenski restavraciji

poleg nunske cerkve v Gradišču.

Svira prvovrstna ciganska godba. ~~~~~

~~~~~

Nudim:

kristalizirano in amonijakovo sodo, borax, bikarbonat, octovo kislino 80%, grenko sol, glicerol, kal. hypermang., barsk. vitrijol, salmijak, crist. vasetin, vinsko kameno kislino, drože, kemikalije, kosm. pharm. in parfimerijske predmete.

Prosim za ponudbe enakih predmetov.

Tovarna chem. preparatov in veletrgovnja Georg Wagrandl, Wien XIII/7, Auhofstrasse 92.

Brzjav: Gewagrandl, Wien.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vjužno naznanjam, da sem otvorila trgovino

s papirjem in galanterijo

ter priporočam bogato zalogo pismenega papirja, razglednic, pisarniških in šolskih potrebščin.

Velika izbira

božičnih in novoletnih daril.

Zlata Brišnik, Maribor, Grajska ulica 10.

Pristno-voščen domač izdelek

„Hif“-krema

glavna zaloga in zastopstvo za Slovenijo po tovarniških cenah.

„ALTESSE“

cigaretnega papirja Cigaretnih stročnic

Edino zastopstvo za Slovenijo

Oroslav Čertalič

Ljubljana, Resljeva cesta šteč. 20.

Istotam se dobi še druge vrste cigaretnih stročnic in papirja ter pisarniški papir, pralno in toaletno milo, kolomaz, vasetina, ličila itd.

Samo na debelo.

BARVA in KEMIČNO — ČISTI

vsakovrstno blago

oblike

in PERE

in

SVETLOLIKA

domače perilo

ovratnice, zapestnice

(pošilja po isto na dom)

in srajce

tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Podružnica v Mariboru: Gosposka ulica.

Priporočam se izdelovalnica in preoblikovalnica klobukov in slamnikov za dame in gospe

P. Barborič

Ljubljana, Mestni trg 7.

Kupujem

staro zlato in srebro,

kakortudi nakite in ure vseh

vrst po najvišjih dnevni cenah.

P. WERHONIG, urar, PTUJ,

Miklošičeva ulica 3.

RADIUM

vsebujoča vinovica (francosko žganje) je

„ELEVATOR“

edino prava in patentirana ter najizdatnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnih boleznih splošno znana.

Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah.

Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo:

F. ŠIBENIK,

Ljubljana, Gosposka ulica 16.

Naznanilo.

Dovoljujem si uljudno naznanjati, da sem prevzel dne 1. oktobra 1919 od tvidke

M. Gspaltl

prodajalno ur in dragocenosti v Krekovi ul. št. 6 v Ptuj.

Radi moje dolgoletne skušnje mi bode mogoče moje cenjene odjemace strokovno in z solidno postrežbo v vsakem oziru najboljšo zadovoljiti.

Prosim za cenjeno zaupanje prebivalstva v Ptuj in okolici, kakor tudi za mnogoštevilna naročila.

Z velespoštovanjem

FR. REISMAN

v Ptuj, Krekova ul. št. 6.

Brzjavni naslov: „Drava“ Maribor.

Rezan les

(smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov)

Tesan les

(smrekov, jelkov, borov)

Okrogel les.

(smreka, jelka, bor, mecesen)

Kostanjev les

Drva

(trda in mehka)

Stoječi les v gozdu

Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“

lesna trg. in industrijska družba z o. z.

v Mariboru.

Brzjavni naslov: „Drava“ Maribor.